

Gostitev dveh mednarodnih dogodkov v Ajdovščini za požarno odpornejšo srednjo Evropo

dr. Jaša Saražin, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Gašper Ogrin, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Ana Seifert Barba, Gozdarski inštitut Slovenije

Objavljeno na spletu 20.11.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0054>)

V okviru mednarodnega Interreg CE projekta »Wildfire CE - Čezmejna ocena, upravljanje in obvladovanje požarne ogroženosti naravnega okolja v Srednji Evropi« smo predstavniki Gozdarskega inštituta Slovenije in Občine Ajdovščina soorganizirali dva dogodka v Ajdovščini. Dogodka sta bila namenjena izmenjavi izkušenj in razvoju znanj med različnimi deležniki, ki bodo služili boljši pripravljenosti za soočenja s problematiko požarov v naravnem okolju v prihodnje.

Prvi dogodek je bila regijska delavnica izvedena 22. 10. v prostorih Območne obrtno-podjetniške zbornice Ajdovščina. Udeležili so se je številni pomembni strokovni deležniki z obeh strani meje, in sicer z italijanske strani predstavniki Univerze v Trstu, Občine Tržič, Mestne občine Benetke, Inštituta za mednarodno sociologijo v Gorici, Gozdarske službe Regije Furlanije Julijske Krajine ter Civilne zaščite Tržič, s slovenske strani pa poleg organizatorjev, Gozdarskega inštituta Slovenije in Občine Ajdovščina, še predstavniki gasilskih enot iz Ajdovščine, Nove Gorice in Postojne, Zavoda za gozdove Slovenije iz OE Sežana in OE Tolmin, Uprave RS za zaščito in reševanje in podjetja IGEA d.o.o..

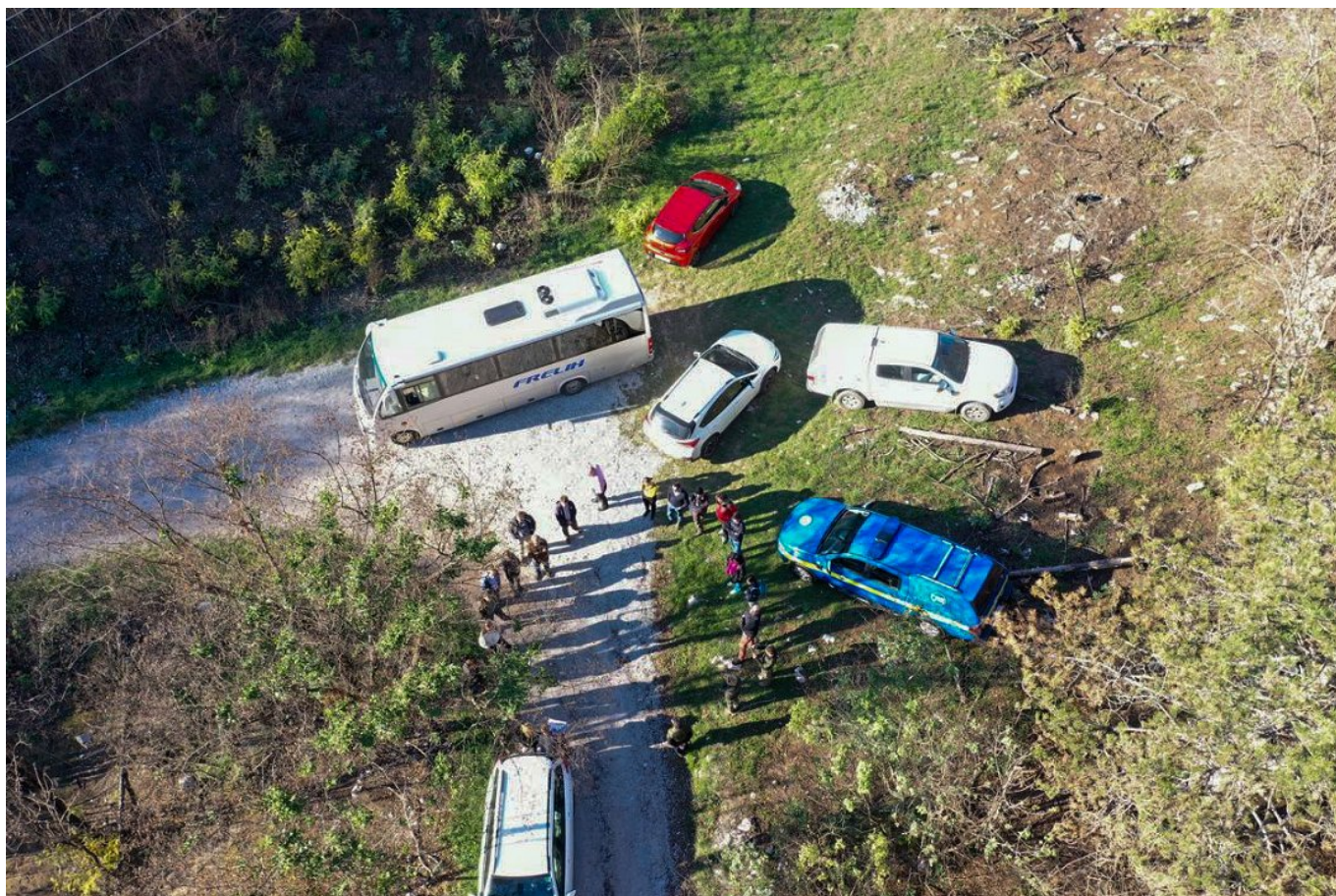
Slika 1: Regijska delavnica deležnikov je bila namenjena izmenjavi izkušenj in izpostavljanju prostora za izboljšave na področju varstva pred požari v naravnem okolju (foto: Mojca Premrl, Občina Ajdovščina).

Deležniki so izpostavili dobro dosedanje čezmejno sodelovanje ter izpostavili več odprtih tem, kjer ostaja še nekaj prostora za izboljšave, kar bomo poskušali nasloviti s skupnim regijskim akcijskim načrtom projekta Wildfire CE. Deležniki so izkazali tudi zanimanje za povezovanje obstoječih podatkovnih slojev in dostop do novih prostorskih vsebin projekta, ki jih bomo razvijali v sklopu projekta Wildfire CE.

Drugi dogodek pa je bil srečanje projektnih partnerjev, ki je potekalo 6. in 7. novembra, prav tako v Ajdovščini in okolici. Tega so se udeležili vsi projektni partnerji iz Slovenije, Italije, Avstrije, Češke in Nemčije. Glavni namen je bil pregled vseh izvedenih in prihajajočih aktivnosti projekta. Program srečanja je bil razdeljen na dva delovna dneva.

Prvi dan smo se posvetili načrtovanju in usklajevanju projektnih aktivnosti vezanih na podatkovne baze in modele, ki bodo lahko služile za podporo upravljalcem s požarno ogroženimi območji, ter predstavitvi osnutka spletne platforme, ki bo lahko te podatke pregledno prikazovala vsem ključnim deležnikom. Nadaljevali smo s pregledom narejenega na pilotnih regijah - čezmejno primerjavo zakonodajnih okvirjev, in zahtev deležnikov po akcijah v smeri zagotavljanja večje odpornosti okolja in lokalnih skupnosti na požare v naravnem okolju.

Ugotovljeno je bilo, da so deležniki čezmejnega območja Goriške ter Furlanije in Julijske krajine bolj povezani kot ostale pilotne čezmejne regije, saj gozdni požari na Krasu že dolgo ne poznajo meja. Zato imata ti čezmejni regiji že dolgo tradicijo sodelovanja, kar smo tudi predstavili na terenskem delu srečanja.

Slika 2: Terenski ogled požarišča Trstelj iz leta 2024 (foto: J. Saražin).

V sklopu drugega delovnega dne je sledil voden terenski ogled požarišča največjega gozdnega požara v zgodovini Slovenije, ki se je zgodil leta 2022 na območju italijanskega in slovenskega dela Krasa in požarišča požara Trstelj iz leta 2024. Terenski ogled so povezovali Simon Vendramin, poveljnik novogoriške poklicne gasilske enote, ki je vodil obe omenjeni intervenciji požarov na Krasu, ter predstavniki Zavoda za gozdove Slovenija (ZGS), ki so bili aktivno vključeni že v obe intervenciji, ter

dalje pri pripravi načrtov o obnovi in koordinaciji akcij obnove opožarjenih gozdov. Poleg samih požarišč nas je pot vodila do Pomnika miru na Cerju, ogledali pa smo si tudi primere protipožarnih prometnic, v času intervencije narejenih protipožarnih posek, ki so preprečevale nadaljnje širjenje požara, ter same popožarne obnove gozdov.

Slika 3: Ogled interventno narejenih protipožarnih posek iz leta 2022, katere se sedaj zaraščajo zlasti z invazivnimi tujerodnimi vrstami (foto: J. Saražin).

Pozno popoldan smo obiskali kontrolni center civilne zaščite v Palmanovi. Civilna zaščita Furlanije in Julijske krajine je definirana kot javna služba. Njene naloge vključujejo prognostično delovanje, preventivne aktivnosti in pripravljenost na krizne razmere, zagotavljanje hitrega odziva lastnih enot ter koordinacijo lastnih in drugih enot v kriznih razmerah, ter nenazadnje tudi blaženje posledic in pomoč pri obnovi po izrednih dogodkih.

Slika 4: Regijski center civilne zaščite v Palmanovi (foto: Ana Seifert Barba).

Regijski center, ki mu pravijo tudi "The Cube" (kocka) leži v središču regije Furlanija – Julijska krajina. Uslužbenci so nam predstavili svoje delo in poslanstvo ter razkazali svoje delovne prostore. V centru dnevno spremljajo dogajanje v regiji, zbirajo, analizirajo in ocenjujejo pridobljene podatke, s tem pripravljajo podlago za odločevalce v kriznih razmerah. Prav tako je center namenjen izobraževanju prostovoljcev. V času izrednih dogodkov je odločevalcem na voljo velika krizna soba oktagonalne oblike z zasloni po celotnem obodu le-te, ter osmimi projektorji, preko katerih se lahko spremlja dejansko stanje na terenu, simulacije in ostale pomembne podatke. V višjih nadstropjih se nahaja še operativna soba civilne zaščite, klicni center 112, in številne druge vitalne funkcije, pomembne za redno ali izredno delovanje centra. V operativni sobi se na 14 zaslonih prikazujejo podatki v realnem času (potresi, nesreče, klici na nujno telefonsko številko, vremenski modeli ...).

Slika 5: Oktogonalna soba za krizno upravljanje v regijskem centru (foto: Katja Mrak).

Slika 6: Požari v naravnem okolju v srednji Evropi vse pogostejše zahtevajo čezmejni odziv držav članic, ter aktivacijo služb, ki na naraščajočo grožnjo večjih gozdnih požarov še niso optimalno pripravljene (Foto: Aleksander Marinšek – Završnica 2024).

Zahvala

- Občini Ajdovščina za uspešno soorganizacijo obeh dogodkov;
- shemi Interreg Central Europe in projektu Wildfire CE za financiranje aktivnosti;
- predstavnikom Zavoda za gozdove Slovenije (OE Sežana) in Gasilski enoti Nova Gorica za vodenje terenskega ogleda na požariščih na Krasu, za zanimive predstavitve ter ponujene odgovore na številna vprašanja vseh udeležencev;
- predstavnikom regionalnega operativnega centra Civilne zaščite Furlanije in Julijske krajine v Palmanovi, za zanimivo predstavitev centra in svojega delovanja;
- Borisu Cotiču za kvalitetno tolmačenje in koordinacijo v Italijanskem jeziku, na regijski delavnici;
- vsem deležnikom, ki so se udeležili regijske delavnice in z nami delili svoje izkušnje s terena.

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

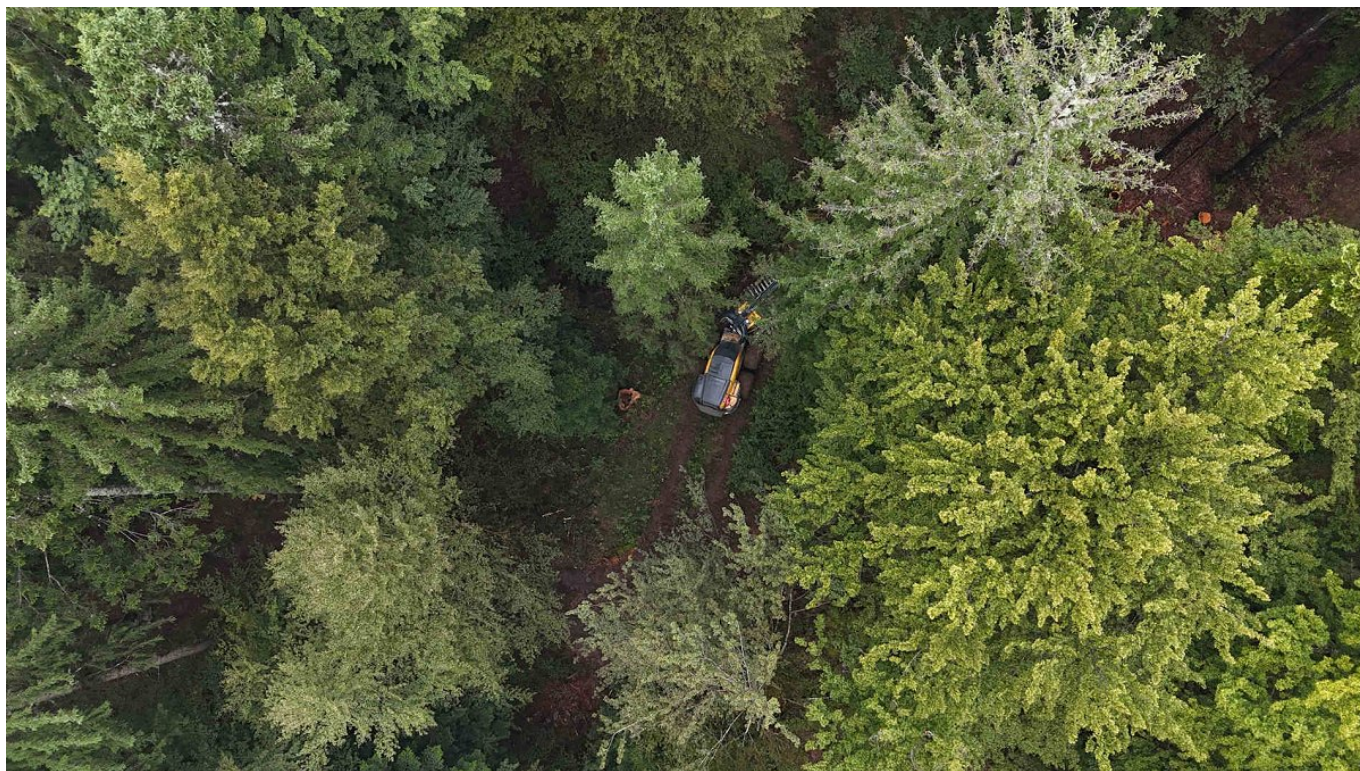
Wildfire CE

Slika 7: Wildfire CE - Interreg central Europe

Nov projekt namenjen sistemskim rešitvam zakonodaje s področja izkoriščanja gozdov

dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Matevž Triplat, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Matjaž Dovečar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
prof. dr. Špela Pezdevšek Malovrh, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
Zala Uhan, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
prof. dr. Mirko Pečarič, Fakulteta za upravo

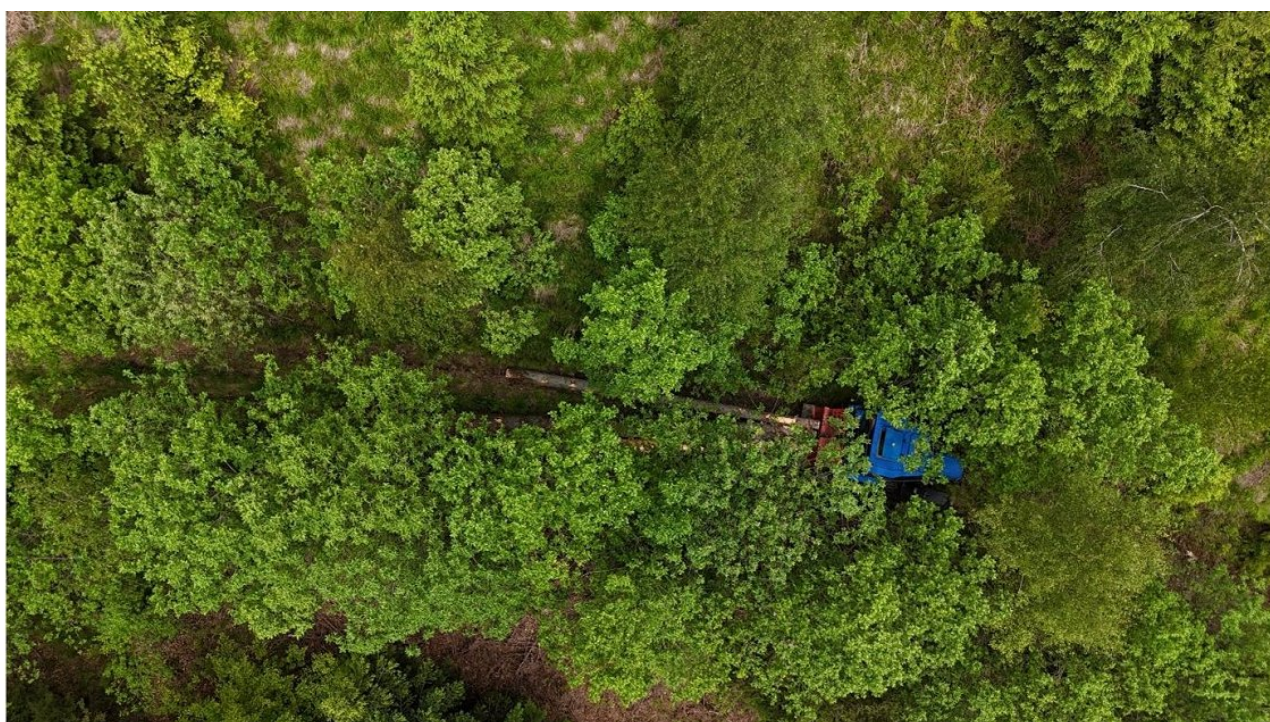
Objavljeno na spletu 25.11.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0055>)

S septembrom 2024 se je pričel nov ciljno-raziskovalni projekt z naslovom Optimizacija institucionalno-normativnih rešitev za trajnostno izkoriščanje gozdov v Sloveniji (LEXSILVAE), katerega vodilni partner je Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, sodelujoči partnerji pa so Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Katedra za gozdno tehniko in ekonomiko ter Fakulteta za upravo. Skupna vrednost projekta znaša 165.200 EUR in bo trajal dve leti. Projekt (V4-2421) »Optimizacija institucionalno-normativnih rešitev za trajnostno izkoriščanje gozdov v Sloveniji« po javnem razpisu za izbiro raziskovalnih projektov Ciljnega raziskovalnega programa »Naša hrana, podeželje in naravni vir« v letu 2024, financirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (50 %) ter Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (50 %).

Namen projekta

Glede na potrebo po večji učinkovitosti in optimizaciji sistema gospodarjenja z gozdovi, je namen projekta oblikovanje predlogov, ki bodo prispevali k večji učinkovitosti institucionalno-normativnih rešitev na področju izkoriščanja gozdov. Zakon o gozdovih iz leta 1993 se je sicer nekajkrat spremenil in dopolnil, vendar so sistemske rešitve ostale nespremenjene. Zaradi sprememb v gospodarstvu in družbi, povečane človekove dejavnosti in pritiskov na gozdni prostor, je tako nujna prilagoditev gozdarske zakonodaje za boljše soočanje z novimi izzivi in vključitev sodobnih načel trajnostnega razvoja in krožnega gospodarstva. Predvsem se kažejo potrebe po sistemskih spremembah, zlasti tistih, ki se nanašajo na organizacijo služb, pristojnih za gozdarstvo. Tako je ena od nalog projekta preučiti vsebinsko potrebnost in zahtevnost nalog javne gozdarske službe (JGS), ki bodo odražale potrebe na tem področju ter preveriti možnosti racionalizacije in posledično zmanjšanja stroškov za proračun. Naloge JGS bodo ovrednotene tudi s pomočjo izvedene ankete in intervjujev z zaposlenimi na Zavodu za gozdove Slovenije. Z namenom zagotavljanja učinkovite komunikacije in konstruktivne diskusije o možnih alternativnih rešitvah za izboljšanje Zakona o gozdovih bo vzpostavljen Gozdni dialog. Le ta predstavlja trajnostni mehanizem za vključevanje različnih deležnikov in omogoča interdisciplinarni pristop. Alternativni predlogi za posodobitev pravne ureditve bodo ovrednoteni s strani deležnikov v okviru Gozdnega dialoga.

Cilji projekta

- analizirati sisteme ureditve gospodarjenja z gozdovi v izbranih / primerljivih državah EU s poudarkom na izkoriščanju gozdov;
- pripraviti različne alternative možnih sprememb veljavne pravne ureditve s poudarkom na izkoriščanju gozdov;
- vzpostaviti gozdni dialog, v okviru katerega bodo vključeni ključni akterji gozdno-lesnih verig;
- pripraviti predloge ukrepov za zagotavljanje učinkovitosti institucionalno-normativnih rešitev za trajnostno izkoriščanje gozdov v Sloveniji.

Glavne ciljne skupine projekta so odločevalci (Zavod za gozdove Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano), lastniki in upravljavci gozdov, gozdarski strokovnjaki, izvajalci gozdarskih storitev, predstavniki lesnopredelovalne industrije. Tekom trajanja projekta bomo redno predstavljali rezultate v obliki člankov v strokovnih revijah ter drugih medijih, organizirali in sodelovali bomo na delavnicah, strokovnih dogodkih in okroglih mizah, ob zaključku projekta pa bomo organizirali posvet, na katerega bomo povabili strokovnjake in predstavnike vzdolž celotne gozdno-lesne proizvodne verige.

